

# **Badische Landesbibliothek Karlsruhe**

**Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe**

**De geomantia; de arte geomantiae - Cod. Karlsruhe 1769**

**[S.l.], [um 1600]**

Capvt XI.

[urn:nbn:de:bsz:31-250045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-250045)

in scriptura, quomodo Moses & Aaron per virgam *Iosue. 10.*  
 eis à DEO traditam plurima maximaque fecerint  
 prodigia. Legimus Iosue retinuisse cursum Solis  
 & Lunæ, cum dixisset: *Sol contra Cab. non ne moueatis*  
*& luna contra vallem Aialon. Stetitque sol in medio caelo*  
*& non festinauit occumbere spatio vnus diei. Nec fuit an-*  
*tea & postea tam longa dies, obidiente Domino voci homi-*  
*nis & pugnantie pro Israël.* Narrantur etiam Samuelis,  
 Eliæ, Elisei & Danielis miracula, ne tamen vi-  
 quam de istis Cabalisticis mysterijs vlla mentio  
 aut verbum sit, si tanta est Cabalisticæ Magiæ vis  
 & potestas, vt cœlis imperet, solem sistere aut re-  
 trocedere cogat, maria diuidat, flumina ficcet, to-  
 tamque naturam commutat, & sibi ad nutum obe-  
 dire faciat, cur isti sapientes Cabalisticæ, eius artis  
 pertiusimi, talia nunquam patrarunt, vel etiam  
 nunc patrare possunt? Certè Philosophi Iudæorū  
 qui sibi hanc sapientiam arrogant, si quid ea pol-  
 lerent, ad excutiendum iugum durissimæ seruitu-  
 tis, quo miseri iam mille & quingentis annis op-  
 pressi tenentur, vt debuissent.

## CAPVT XI.

## DE NECROMANTIA.

**D**E Necromantia nō nihil dicamus, vt qua-  
 lis quantaue sit eius vis, vel potius fraus &  
 fallacia, ostendamus. Necromantici pro-  
 fitentur se animas mortuorum euocare posse ex  
 ijsque cognoscere multa quæ sunt occultissima,  
 vel etiam futura; animas autem mortuorum, præ-  
 fertim eorum qui flagitiosè vixerunt, aut violenta  
 morte de vita deturbati sunt, Magis eas inuocā-  
 tibus adesse, respondere, multaque manifestare,  
 docet

*Prophyrius  
de reuocatio-  
ne animarum  
ex inferis:*

docet Porphyrius lib. 2. De Abstinentia animalium. nam cum de prauis & fallacibus dæmonibus dixisset, mox subdit hæc de animalibus: Tales, inquit, sunt & animæ mortuorum, quæ vitij oppletæ à corpore migrarunt; conflantur enim etiam tunc, iræ & cõcupiscentiæ perturbationib<sup>9</sup>, & in naturam conuersæ dæmonum, similes illorum redduntur, noxiæ ac turbulentiæ; in varias se vertunt formas, ac modò conspicuas se oculis præbent, modò recõdunt, & ita eludunt aciem tum intuentium, tum etiam cogitantium. Et quodam alio loco: Præua, inquit, anima quæ corpus suum violenter reliquit, expoliata ad hoc ipsum deinde se admouet, ibique moras trahit. Vnde nonnunquã visæ sunt animæ lamentari: nam animæ carentium sepultura, circa corpora immorantur, quibus malefici sæpius abuntur ad ministerium suum explendum, compellentes animas à positione corporis vel partis cuiusdam assumptione. Quocirca qui vaticinantium animalium insinuari sibi animas optant, præcipua illorum membra deglutientes, veluti cernuorum vel talparum, vel aliorum accipiunt. & ita præsentem sibi faciunt animam, DE I ritu vaticinantem; talis enim anima vnà cum sui corporis integra sumptione, in corpus humanum se penitus ingerit. Hæc Porphyrius.

*An fuerit re-  
vius Samuel  
qui per Phy-  
ionissam rep-  
resentatus est  
Sauli.*

MAGNAM sanè huic arti fidem facere videtur, quod legitur primi libri Regum, capite vigesimo octauo Pythonissam rogatu regis Saulis, excitasse à mortuis animã Samuelis, fecisseq; vt Sauli de euentu impendentis belli consulenti, quæ mox ei euentura erant prænuñciaret. Et quidem beatus Augustinus libro 2. ad quæstiones Simpliciani, res-

pon-

pondens ad tertiam quæstionem, & in libro de octo Dulcitiij quæstionibus, quæstione sexta disputat in vtramque partem, an fuerit ille verus Samuel, an potius Dæmon specie & figura Samuelis; propensior tamen est ad credendum, illum non fuisse verum Samuelem, sed eius imaginem & simulachrum, arte diabolica formatum, & aspectui Saulis præsentatum: appellari autem in scriptura Samuelem, quòd illum habitu, specie & autoritate repræsentaret. Non enim rarò tum in communi hominum loquendi consuetudine, tum in sacris literis rerum imagines & simulachra, nominibus ipsarum rerum appellantur. Hoc idem citra dubitationem vllam traditur in libro secundo de Mirabilibus sacræ scripturæ, cap. 2. & in libro Quæstionum veteris & noui Testamenti quæst. 27. qui libri, nomine beati Augustini in eius Operibus aumerantur. Tertullianus in libro De Anima, nõ solùm hoc pròbat, sed contrariam sententiam omninò improbat: nam loquens de Samuele, hæc scribit: Ecce hodie eiusdem Simonis hæreticos tanta præsumptio artis magicæ extollit, vt etiam Prophetarum animas ab inferis mouere se spondeant: & credo, quia mendacio possunt, nec enim Pythónico tunc spiritui minus licuit animam Samuelis effingere, post DE VM mortuos consulente Saule. Absit autem vt animam cuiusquam sancti, nedum Prophætæ, à dæmonio credamus extractam, certi quod ipse Satanas transfiguretur in angelum lucis, nedum in hominem lucis, etiã Deum se affeueraturus, signaque portentosa editurus, ad euertendos, si fieri possit, electos. Hæc Tertullianus. Quibus verbis alijsque proximè consequentibus apertè docet non fuisse illũ verum Samuelem.

S. Tho.

2. Cor. 11.

S. Thomas prima parte quæst. 89. art. 8. & secunda secunda quæst. 95. art. 5. ad 2. & quæst. 174. artic. 5. ad 4. dubitanter de hoc loquitur, secutus nimirum Augustinum: idemq; fit in Decretis 25. Quæstione 5. cap. Nec mirum; sed vt Lyrano & Tostato & ni fallor etiã, B. Augustino, lib. De cura pro mortuis agenda, cap. 15. Sic etiam mihi probabilius est, immò certum est, fuisse veram animã Samuelis quæ Sauli apparuit, exercente quidem Pythouissã artem suam magicam, sed non eius artis vi & potentia, sed D. E. I. imperio ab inferis excitari, quæ dispensatione diuina Pythouissã & Saulum latete, ostendit se aspectibus iniqui regis, diuina eum sententia percussura; vt impius rex, quæ post mortem supplicia suæ impietati debita passurus erat, iam tum acerbissimo doloris sensu prægustaret. Nec ad hoc probandum aut persuadendum opus est testimonijs vel argumentis, cum id in sacra Scriptura perspicuè traditum sit. Nam in libro Ecclesiastici, cap. 46. sic est: *Et post hoc dormiuit Samuel, & notum fecit regi, & ostendit illi finem vite sue. & exaltauit vocem illius de terra in prophetia, deleuit impia: em gentis.* Et sanè B. Augustinus libro illo De cura pro mortuis agenda, & S. Thomas secunda secunda non obscurè significant, si liber Ecclesiastici tanquam sacer & canonicus recipiatur, necessariò sentiendum esse, verum Samuelem apparuisse Sauli. Loquuntur autem illi conditionaliter de auctoritate libri Ecclesiastici, nõ quod non eum pro sacro & canonico haberent; sed quia nec Hebræi eum recipiunt & reponunt in libros Canonicos, & quidam Catholicorum olim, de eius auctoritate dubitarunt. Quare nobis vt de eius libri fide & auctoritate, sic nec de vero Samuele Sauli

Sauli post mortem prophetante, dubitare licet. Nec obstat huic sententiæ, quod ille Samuel dixisse legitur Sauli: *Cras tu consilij tui mecum eris*; cum certum sit diuersas esse sedes post mortem, bonorum & impiorum, & in Euangelio legatur Abram dixisse illi epuloni, inter se, & ipsum, maximum & intransibile chaos intercedere: hoc inquam, non obstat, Nam illa verba Samuelis, vt bene interpretatur S Augustinus respondens ad tertiam quæstionem Simpliciani; non ad æqualitatem felicitatis, sed ad similem conditionem mortis referri debent: vt sit sensus; Cras & non amplius eris inter viuos, sed inter mortuos, inter quos ego sum, quin etiam & tunc, & vsque ad CHRISTI Domini resurrectionem, omnes tam boni quam mali, apud inferos, licet sedibus disclusi, detinebuntur.

Lucæ 16.

SED redeo ad Necromantiam, quæ olim multis locis & apud multas gentes celebratissima fuit. Osthanes apud Plinium lib 30. cap. 2. huius artis nobilissimus professor, promittebat quorumlibet mortuorum excitationes & colloquia cum viuis: & sanè maioris est admirationis, quod extremo illo capite subdit Plinius: Adole scentibus nobis, inquit, visus Apion grammaticæ artis, prodit Cynocephalam herbam, quæ in AEGYPTO vocaretur Osyrites, diuinam non in viuos modò, sed etiam in mortuos habere potentiam, eaq; se euocasse vmbas ad percunctandum Homerum qua patria quibusque parentibus genitus esset. Cicus Asculanus in commentarijs quos in spheram edidit, nominat librum qui olim extabat, & inscribatur SCRIPTURA CHAM; opus magicæ ac maleficæ impietatis plenum, continens elementa

*Antiquæ Necromantie vsus.*

E &

& praxim Necromantiæ. Tertullianus lib. De Anima, vbi de inferis & defunctorum euocatione differit: Publica, inquit, iam literatura est, quæ animas etiam iusta ætate sopitas, etiã proba morte disiunctas, & prompta humatione disunctas, euocaturam se ab inferorum incolatu pollicetur. Fuerunt quondam multi apud varias gentes loca, Necromantiæ vsu nobilitata, vbi & à defunctis oracula & responsa petebantur. Homerus lib. II. Odysseæ Cymmericum oraculum ad Auernum Campaniæ lacum celebrat, quo Vlysses concessit, vt Thyresiam de reliquo itinere suo confuleret, cuius etiam meminit Strabo libro quinto Geographiæ. Tesprotium in Epiro Orpheus celebre fecit, in eo manes cantu permulcendo, & Euridicæ coniugi ad superos reditum impetrasse creditum fuit. Vnde Virgilius libro sexto AENEIDOS:

*Sipotuit manes accersere coniugis Orpheus,  
Treceicia fretus cythara fidusque canoris.*

Apud Lucanum Ericthone venefica Thessala mortuum euocat, qui Sex. Pompeio exitum Pharsalicæ pugnæ denunciet. Phigaria Arcadiæ ciuitas, habuit huiusmodi Necromantas, à quibus occulta & futura sciscitari vsitatum fuit. B. Augustinus lib. 9. de ciuitate DE I, cap. II. citat Apuleium affirmantem animas hominû dæmones esse; & ex hominib<sup>9</sup> fieri lares, si meriti boni sunt; Lemures autê aut laruas, si mali; qui nullis bonis sedib<sup>9</sup> in terra vagatione puniuntur, inane terriculâ amentum bonis hominib<sup>9</sup>, cætrûm noxium malis. Cum verò incertum est quæ cuiq; sortitio obuenerit, vtrum lar sit an larua, manes deos nominant, & fanis atque cæremonijs vulgo admittuntur, vt oracula reddât, vt in Bœotia Amphiaræus, in Africa Mopsus,

in AEGYPTO Osiris, alius alibi gentium, AEsculapius vbiq;. Hæc ex Apuleio: quem ibi August. verè grauitèrque, refellit. Et apud Tertullianù in libro De Anima sic habes; Nosomanas propria oracula, apud parentum sepulchra mansitâdo captare, Eraclicides scribit. Celtas apud virorum fortium busta, eadè de causâ abnoctare, Nicander affirmat.

VERVM has omnes mortuorum, quæ arte Necromantica fiunt, apparitiones, vanas & fallaces esse, non est dubitandum: plerasque enim ab ipsis Necromantis alij sive fictas esse compertum est. Si quæ autem reuera contigerunt, in his existimandum est, non animas defunctorum apparuisse viuis, sed ipsos Dæmones tales se ostendisse Necromantis, vel eos consulentibus, tales, inquã, habitu, specie, ætate, voce & affectu, quales fuerant olim mortui, cum inter viuos versarentur. Hanc ego opinionem vt proculdubio veram putem, rationibus testimonijsque & experimentis adducor. Ratio nec obscura nec sanè infirma sit ea, qua S. Thomas prima parte quæst 117. 4. art. hoc ipsum cõfirmat. Non potest, inquit, anima separata, naturali virtute sua, mouere aliquod corpus: cum enim sit naturalis forma humani corporis, non habet vim mouendi secundum locum, nisi corpus quod informat & viuificat: nam etiã cum est vnita corpori, si sit aliquod membrum mortificatum, non obedit animæ ad motù localem. Quare animæ defunctorum, nec assumere corpora, nec cum illis ad viuos venire possunt. Deinde, Necromatæ non habent vim & imperium in animas defunctorum quæ sunt in cœlo, nec quæ sunt in Purgatorio; nõ enim conuenit aut decet animas sanctorù, impijs

*Confutatio  
Necromantia.*

*Argumenta  
tio beati Tho-  
ma contra  
Necromantia.*

Necromantarum artibus subiacere: neque in animas quæ sunt in inferno; nã cum illuc sint à DE o tanquam in carcerem detrusa, vt æternas scelerum suorum poenas luant nulla inde vi possunt efferri, nec nisi DE I mandato egredi: non est autem creditibile, DE V M id concessurum Necromantis, per quos Dæmon satagit mortales decipere, & à veri DE I cultu auertere: sic enim DE V S artem Necromantiam & per se infamem, & toties à se in sacris literis reprobata, extremoque mortis supplicio condemnata, non solum honoraret, sed etiam fide cultuque apud mortales dignam redderet. Profectò, si cui mortuorum reditus ad viuos concedendus fuit, videbatur concedendus diuiti illi, cuius mentio fit apud Lucam cap. 16. qui obnixè rogabat Abraam, vt de ijs qui simul erant in inferno, aliquem mitteret ad amicos cognatosque, suos monendos, vt benè viuendo, diras, & perpetuas inferni poenas euaderent; nec tamen ei concessum est. Non inficior, animas quæ sunt in Purgatorio, nonnunquam apparuisse viuis: id enim B. Gregorius in quarto libro Dialogorum nonnullis & quidem certis probat exemplis. Nec equidem nego, etiam animas beatas vel Martyrum, vel aliorum Sanctorum, descendere in terras hominibus eorum auxilium implorantibus, opem & solatium laturas: id enim confirmat B. Augustinus in lib. De cura pro mortuis agenda, cap. 16. exemplo B. Felicis Nolæ Episcopi, quem ciuibus suis Nolanis, cum à Barbaris oppugnarentur, apparuisse & subuenisse, affirmat Augustinus, se non incertis rumoribus, sed certis testibus audiuisse. Hęc, inquam, non nego; sed aio animas mortuorum, cum apparent viuis, non id facere sua voluntate

& arbitrato, nec naturali potestate, multoque minus vi & potentia artis Necromantica, sed id fieri singulari quodam DEI consilio, voluntate ac potestate. Nec animas defunctorum interesse rebus viuorum, minus est miraculum secundum B. Augustinum loco supra dicto, & secundum B. Thomam prima parte, quaest. 89. art. 3. ad 2. quam vel illuminatio caeci, vel alia quae in magnis DEI miraculis numerantur. Adscribam hic in hanc sententiam B. Augustini verba ex eo loco quem proxime indicaui: Verum ista, inquit, diuinitus exhibentur, longè aliter quam sese habet vſitatus ordo, singulis creaturarum generibus attributus. Non enim ideo putandum est viuorum rebus quoslibet interesse posse defunctos, quoniam quibusdam sanandis vel adiuuandis Martyres adsunt: sed ideo potius intelligendum est per diuinam potentiam Martyres viuorum rebus interesse, quoniam defuncti per naturam propriam, viuorum rebus interesse non possunt. Hæc Augustinus.

SE D audiamus Tertullianum qui in libro De Anima, vbi de inferis & animarum euocatione agit, hanc nostram sententiam grauissimis disertissimisque verbis comprobauit: Necromantia, inquit, secunda est idololatria, in qua se Dæmones perinde mortuos fingunt, quemadmodum in illa deos. Quid ni? cum & dij mortui sint? Itaque inuocantur quidem defuncti, sed Dæmones operantur sub eorum obtentu. Hanc autem fallaciam Diaboli sub personis defunctorum delitescens (ni fallor) etiam rebus probamus, cum in exorcismis nostris, interdum Dæmon aliquem se ex hominibus affirmat, interdum gladiatorem vel bestiariū, sicut alibi Deum, nihil magis curans quam hoc

*Augustini obseruanda sententia.*

*Notabilis Tertulliani sententia.*

ipsum excludere quod prædicamus, ne credamus animas vniuersas malorum ad nihilum redigi; vt & iudicij & resurrectionis fidem turbent. Et tamen ille Dæmon, postquam circumstantes circumuenire tentauit, instantia diuinæ gratiæ victus, id quod in vero est, inuitas confiteatur: Sic etiam in Necromantia quæ iam quiescentes animas euellere ab inferis creditur, & conspectui exhibere, non alia fallacia vis est, operatior planè, quia & phantasma præstat, & corpus effingitur, nec magnum illi exteriores oculos circumuenire, cui interiorem mentis acie excæcare, per facile est. Nulli autem animæ omninò inferos patere, satis Dominus in argumèto illo pauperis requiescentis & diuitis ingemiscens, ex persona Abrahæ sanxit, non posse relegari renunciatorem dispositionis infernæ, quod vel tunc licere potuisset & Mofi, & Prophetis crederetur. Sed etsi quasdam reuocauit DEI virtus in documentū iuris sui, non idcirco communicabitur fidei & audaciæ Magorum & fallaciæ somniorum & licentiæ poetarum: nam in hac mortuorum resurrectione qua DEI virtus in corpora animas repræsentat, solida & cõrectabili & satiata veritate præiudicatū est hanc esse formam veritatis, vt omnem mortuorum exhibitionem incorporalem, præstigias iudices. Hæc Tertullianus. Simulant igitur Dæmones, animas defunctorum secundum Augustinum & Chrysostomum, quorum testimonia loco supra dicto memorat S. Thomas, quo facilius errores Gentilium animis hominum inserat ad eos decipiendos. Primùm enim sic Dæmon facilius homini quicquid vult persuadet: namque homines animabus defunctorum, vel parentum, vel cognato-

*Luce. 16.*

*Cur Dæmones  
simulent ani-  
mas de mor-  
tuorum.*

eorum, vel amicorum suorum quos diligunt, & à quibus se diligi non dubitant, libentius & promptius credunt, quàm Dæmoni quem naturaliter horrent. Deinde, ita persuadet hominibus, infernum non esse carcerem perpetuum, ex quo non liceat aliquando egredi: nec esse adeo graues & perpetuas inferni pœnas, sicut homines putât. Ad hæc sic facit, vt homines putent, animas etiâ post mortem habere corpora, vel posse quælibet se in corpora induere, vel in quælibet hominum aut bestiarum corpora migrare: qua re concipitur error Pythagoricus de transmigratione animarum, eoque concepto labascit fides & spes christianæ resurrectionis. Præterea, hac ratione faciunt Dæmones, vt viui mortuos vel tanquam terrificos & noxios sibi metuât, & varijs superstitionibus placare sibiq; conciliare studeant; vel tanquam beneficos sibiq; vel amicitia vel necessitudine deuinctos, nimium superstitiosè diligant & colant; vel tanquã animas hominũ quorundã apud mortales, aut sapiëntia, aut fortitudine, aut potentia clarissimorum, non humanis modo, sed diuinis etiam honoribus prosequantur atque venerentur.

HUGO sancti Victoris lib. 6. Eruditionis. Didascalicæ, cap. 5. numerosius & enucleatius eam de qua disputauimus, Magiæ varietatem enarrans, ad hunc modum scribit: Magiæ repertor primus creditur Zoroastres, rex Bactrianorum; quem nonnulli asserunt ipsum esse Cham filium Noe, sed nomine mutato, hunc postea Ninus rex Assyriorum bello victum interfecit, eiusque codices artibus maleficiorum plenos igne cremari fecit. Scribit autem Aristoteles de hoc ipso, quod vsq; ad bis & vi ces centũ millia versuum eius de arte magica ab

*Varia species  
Magiæ secundum Hugonũ.*

ipso dictata, libri eius usque ad posteritatis memoriam traduxerunt. Hanc artem postea Democritus ampliauit tempore quo Hippocrates in arte Medicinæ insignis habebatur. Magia, in Philosophia non recipitur, sed est extrinsecus falsa, professione, omnis iniquitatis & malitiæ magistra, de vero mentiens: & veraciter lædens animos, seducit à religione diuina, culturam Dæmonum suadet, morum corruptionem ingerit, & ad omne scelus ac nefas mentes sequacium impellit. Hæc generaliter accepta, quinque complectitur genera maleficiorum: Manticem, quod sonat diuinationem, & Mathematicam vanam, Sortilegia, Maleficia. Præstigia. Mantice autem quinque continet species sub se; Primam, Necromantiam, quod interpretatur Diuinitio in mortuis. *νεκρός* enim Græcè, id est, mortuus Latinè; & *νεκρῶν* cadaver dicitur; vnde est diuinitio quæ fit per sacrificium sanguinis humani quem Dæmones sitiunt, & in eo delectantur effuso. Secunda, est Geomantia, id est, Diuinitio in terra. Tertia, Hydromantia, id est, Diuinitio in aqua. Quarta, est Aërimantia, id est, Diuinitio in aëre. Quinta, est Diuinitio in igne, quæ dicitur Pyromantia. Varro enim quatuor dixit esse, in quibus diuinitio constaret, terram, aquam, aërem, ignem. Prima ergo, id est, Necromantia, ad infernum videtur pertinere; secunda ad terram; tertia ad aquam; quarta ad aërem; quinta ad ignem. Mathematica diuiditur in tres species, in Aruspiciam, in Auguriam, in Horoscopicam. Haruspices sunt dicti quasi horuspices, id est, horarum inspectores, qui obseruant tempora in rebus agendis; vel haruspices quasi haras inspicientes; qui in extis & fribus sacrificiorum futura considerant

rant. Augurium vel auspicium, aliquando ad oculum pertinet: & dicitur auspicium, quasi auspicium, quia in motu & volatu auium atreditur: aliquando ad aures pertinet, & tunc dicitur augurium, quasi garritus aurium, quia aure percipitur. Horoscopia, quæ etiam Constellatio dicitur, est, quando in stellis facta hominum quærentur; sicut Genethliaci faciunt, qui natiuitates observant, qui olim specialiter Magi nuncupabantur; de quibus in Evangelio legimus Sortilegi sunt, qui sortibus diuinationes quærent. Malefici sunt, qui per incantationes dæmoniâcas siue ligaturas, vel alia execrabilia remediorum genera cooperatione Dæmonum atque instructu nefanda perficiunt. Præstigia sunt, quando per phantasti cas illusiones circa rerum immutationem sensibus humanis arte dæmoniâca illuditur, Sunt ergo omnes simul vndecim. Sub Mantice, quinque, id est, Necromantia, Geomantia, Hydromantia, Aërimantia, Pyromantia. Sub Mathematica, tres, Haruspicina, Auspicium, Horoscopia. Postea tres aliæ, id est, Sortilegium, Maleficium, Præstigium, Præstigia dicitur Mercurius primus inuenisse: Auguria Phryges inuenerunt: Haruspicinam & Sortilegia Tages primus Etruscus tradidit: Hydromantia primùm à Persis venit. Hætenus Hugo.

(\*)

CAPVT